

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
Протокол від 30 жовтня 2018 р. № 3

Голова Вченої ради Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв

 В.Г. Чернець

зі змінами внесеними вченою радою
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв від 22 лютого 2022 року
(протокол № 7)

введено в дію наказом ректора Національної
академії керівних кадрів культури і мистецтв
від 23 лютого 2022 р. № 9-о

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію самостійної роботи студентів Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

1. Загальні положення

1.1. Положення укладено на підставі законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв (далі – Академія).

1.2. Самостійна робота студента є невід'ємною складовою освітнього процесу в Академії, в процесі якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Ця робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

1.3. Самостійна робота студента спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь відповідно до обраної спеціальності.

1.4. Метою самостійної роботи студента є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів самостійності у здобутті і поглибленні знань як риси характеру, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на світовому ринку праці.

1.5. Основними завданнями самостійної роботи студента є послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й

науково-теоретичної) діяльності на рівні європейських і світових стандартів.

1.6. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним та робочим навчальним планами, графіком навчального процесу.

Співвідношення обсягів самостійної роботи студента та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

1.7. Підвищення ролі самостійної роботи в процесі навчання у закладі вищої освіти вимагає відповідної організації навчального процесу, навчально-методичної документації, розробки нових дидактичних засобів навчання, навчально-методичної літератури, спрямованої на ефективну організацію самостійної роботи студентів, нових форм та методів контролю та самоконтролю знань.

1.8. Дане положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної та наукової роботи студентів. Інститути та кафедри Академії керуються цим положенням при розробці відповідних положень про організацію самостійної роботи студентів з урахуванням специфіки умов реалізації конкретних освітніх програм.

2. Форми, види і зміст самостійної роботи

2.1. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у науковій бібліотеці Академії, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, навчальних студіях, **творчих майстернях**, репетиційних залах тощо, а також у домашніх умовах.

2.1. Зміст самостійної роботи студента визначається робочою навчальною програмою конкретної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

2.3. Самостійна робота студента може мати різні організаційні види:

– робота студента, яка виконується самостійно у вільний від занять час, як правило, поза аудиторією, однак, інколи, з урахуванням специфіки дисципліни – в лабораторії або студії (**майстерні**);

– індивідуальна робота студента – це аудиторна самостійна робота за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача, під час виконання якої студент може отримати методичну допомогу у вигляді консультацій щодо виконання цієї роботи, при цьому консультації носять індивідуальний характер. Вона може включати вивчення окремих розділів навчальної дисципліни, аудиторне прослуховування, роботу з використанням комп'ютерної техніки тощо і враховувати специфічні вимоги конкретної дисципліни.

Індивідуальні навчальні завдання з окремих дисциплін представляють собою позааудиторну самостійної роботи студента навчального або

навчально-дослідного (навчально-творчого) характеру. Вони мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання видаються студентам у терміни, передбачені робочим планом дисципліни, і виконуються кожним студентом самостійно при консультуванні викладачем. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучаються декілька студентів, у тому числі інших спеціальностей або інших інститутів.

2.4. Індивідуальні навчальні завдання можуть мати наступні види:

- конспект з теми за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми або вузької проблеми;
- виконання розрахункових або практичних (ситуативних) задач різного рівня складності з будь-якої теми;
- розробка теоретичних або прикладних функціональних (діючих) моделей, явищ, процесів, конструкцій тощо;
- комплексний опис будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо;
- підготовка індивідуального або колективного творчого завдання;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис тощо;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань.

2.5. Зміст з конкретної навчальної дисципліни визначається робочою навчальною програмою та методичними рекомендаціями і може складатися з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з робочою навчальною програмою;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- підготовка до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових і комплексних контрольних робіт;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- робота в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у роботі факультативів, круглих столів, воркшопів, виставках, концертах тощо;
- участь у науковій, науково-методичній і науково-творчій роботі кафедр та інститутів Академії;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовку до підсумкової атестації, у тому числі й виконання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) на здобуття відповідного ступеня

вищої освіти;

– інші види діяльності, що ініціюються академією, інститутом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

2.6. Одним з видів проведення індивідуальної та самостійної роботи зі студентами є використання сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

2.7. Самостійна робота, яка не передбачена освітньою програмою (навчальним планом, навчально-методичними матеріалами), але сприяє більш повному розкриттю і конкретизації її змісту, може здійснюватись з ініціативи студента з метою реалізації його власних навчальних і наукових інтересів.

3. Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студента

3.1. Умови для самостійної роботи студентів створюються Академією та її підрозділами, відповідальними за конкретні напрямки навчальної діяльності.

3.2. Для організації самостійної роботи студентів необхідні такі умови:

– готовність студентів до самостійної роботи, мотивація для набуття знань;

– наявність і доступність необхідної навчально-методичної літератури та довідникового матеріалу;

– наявність відповідної матеріально-технічної бази: навчально-лабораторного обладнання, комп'ютерних класів, танцювальних класів, студії звукозапису тощо;

– система регулярного контролю якості виконаної самостійної роботи; консультаційна допомога викладача.

3.3. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента, регламентується навчальним та робочим навчальним планом і знаходиться в межах:

1) за рівнем бакалавра денної форми навчання не менше $\frac{1}{2}$ загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни;

2) за рівнем магістра денної форми навчання не менше $\frac{2}{3}$ загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни;

3) за рівнем доктора філософії денної форми навчання не менше $\frac{2}{3}$ загального обсягу навчального часу аспіранта, відведеного для вивчення конкретної дисципліни;

4) за заочною формою навчання всіх рівнів не менше $\frac{3}{4}$ загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни;

Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації

освітньої програми, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

3.4. Організацію самостійної роботи студента в Академії забезпечують: навчально-методичний відділ, навчально-методична рада Академії, інститути, кафедри, професорсько-викладацький склад Академії.

3.5. Навчально-методичний відділ:

- розробляє та вдосконалює Положення про організацію самостійної роботи студентів Академії та іншу нормативну документацію щодо самостійної роботи студентів;

- складає графік навчального процесу, в якому визначається кількість та види контрольних заходів з кожної дисципліни, що вивчається;

- інформує інститути про нормативні документи та рекомендації Міністерства освіти і науки України з питань організації самостійної роботи студентів;

- здійснює аналіз та експертизу навчальних та робочих навчальних планів, навчальних програм дисциплін, рекомендує їх до затвердження вченої раді Академії;

- планує обсяг навчальної роботи, зокрема самостійної роботи студентів.

3.6. Навчально-методична рада Академії:

- готує до засідань вченої ради Академії документи та матеріали з питань навчально-методичної роботи, зокрема, з питань організації самостійної роботи студентів;

- здійснює контроль за виконанням рішень вченої ради Академії з питань навчально-методичної роботи, зокрема з питань організації самостійної роботи студентів.

- надає методичну допомогу інститутам та кафедрам в організації самостійної роботи студентів;

- надає методичну допомогу викладачам у створенні навчально-методичної літератури, зокрема, призначеної для самостійної роботи студентів.

3.7. Дирекції інститутів Академії:

- інформують студентів та викладачів про графік проведення різних видів контролю по інституту;

- контролюють дотримання графіку навчального процесу в інституті.

3.8. Кафедри Академії:

3.8.1. визначають:

- основні напрями, зміст, форми та методи підготовки студентів до самостійної роботи, формують мотивацію до одержання знань та навичок;

- конкретний зміст, обсяг матеріалу для самостійного вивчення з кожної дисципліни відповідно до навчального плану;

- спосіб викладення навчального матеріалу в методичній літературі (навчальних посібниках, методичних рекомендаціях тощо) в доступній для ефективного засвоєння формі;

- бюджет часу студента, необхідний для засвоєння певного обсягу

матеріалу з кожної конкретної дисципліни;

– основні напрями наукової роботи студентів;

3.8.2. включають:

– питання організації самостійної роботи студентів до змісту тем дисциплін;

3.8.3. забезпечують та здійснюють:

– контроль за організацією та якістю виконання самостійної роботи студентів;

– аналіз ефективності самостійної роботи студентів, внесення коректив з метою її активізації та удосконалення;

– моніторинг розвитку навичок самостійної роботи у студентства та пропонують рекомендації щодо їх удосконалення.

3.9. Викладачі Академії:

3.9.1. ознайомлюють студентів:

– з формами та методами організації навчального процесу в Академії, основами наукової організації праці, методикою самостійної роботи, критеріями оцінювання якості самостійної роботи, принципами академічної доброчесності;

– метою, засобами, трудомісткістю, термінами виконання, формами контролю самостійної роботи студентів;

3.9.2. формують:

– навички роботи з підручниками, першоджерелами та сучасною науковою літературою;

– навички пошуку оптимальних варіантів відповідей, розрахунків, рішень;

– навички науково-дослідної роботи;

3.9.3. проводять, здійснюють:

– групові та індивідуальні консультації;

– систематичний контроль за виконанням студентами завдань, рекомендованих до самостійного опрацювання;

– аналіз та оцінку роботи студента;

3.10. Наукова бібліотека Академії:

– організовує консультації з бібліографії з метою формування у студентів навичок пошуку інформації, вміння орієнтуватися в довідково-бібліографічному апараті бібліотеки, інформаційних системах і базах даних;

– надає студентам допомогу в організації роботи з навчально-методичною літературою.

– сприяє формуванню інформаційної культури студента, дотриманню ним принципів академічної доброчесності.

4. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення умов для самостійної роботи

4.1. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці,

навчальних аудиторіях і лабораторіях, репетиційних залах, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

4.2. Матеріально-технічне й інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів включає:

- бібліотеку із читальними залами, укомплектованими відповідно до чинних норм;
- комп'ютерні інтернет-класи з необхідним спеціальним програмним забезпеченням;
- аудиторії з можливостями бездротового підключення до інтернету додаткового (особистого) обладнання студентів;
- обладнані аудиторії, робочі кімнати в гуртожитках для самопідготовки;
- місця для проходження практики (бази практики) відповідно до укладених договорів;
- навчальну і навчально-методичну літературу та інші матеріали.

4.3. Академія створює студенту всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, зокрема, забезпечує доступ до навчальної та лабораторної бази, комп'ютерних класів, бібліотечного фонду.

4.4. Для забезпечення належних умов для самостійної роботи студентів на складному обладнанні, у комп'ютерних класах, інших навчальних об'єктах підвищеної складності і небезпеки ця робота може здійснюватись за попередньо складеним графіком під керівництвом викладачів кафедри або лаборантів із наданням необхідних консультацій та методичної допомоги.

4.5. При проведенні лабораторних, самостійних дослідницьких робіт на технічному устаткуванні з метою безпечного проведення робіт всі студенти ознайомлюються з правилами техніки безпеки, протипожежними заходами, правилами особистої гігієни, способами надання першої медичної допомоги при нещасних випадках тощо.

4.6. Базові підрозділи Академії (кафедри, лабораторії) створюють необхідні умови для участі студентів у науково-дослідній роботі.

4.7. Відповідальність за створення умов для проведення самостійної роботи студентів покладається на завідувачів кафедрами Академії. Облік самостійної роботи студентів здійснюють викладачі.

4.8. Самостійна навчальна і науково-дослідна робота виконується студентами під керівництвом викладача, який, як правило, здійснює аудиторну роботу в академічній групі.

4.9. Самостійна робота студента повинна:

- бути виконаною особисто студентом або групою студентів (у разі комплексного курсового чи дипломного проектування), де кожен самостійно виконує свою частку колективної роботи;
- являти собою закінчену розробку або її етап, де розкриваються й аналізуються окремі аспекти теми;
- містити певні елементи новизни та практичну спрямованість, якщо робота є науково-дослідною.

4.10. Письмова самостійна робота студента оформляється відповідно

до вимог, розроблених кафедрою, та інших нормативних документів, що стосуються виконання та оформлення наукових, навчально-методичних та інших робіт.

4.11. Відповідальність за якість самостійної роботи безпосередньо покладається на студента.

4.12. Наукова бібліотека Академії надає для самостійної роботи студентів необхідну літературу та інформацію (комплектує бібліотечний фонд навчальною, методичною, науковою, періодичною, довідковою літературою, (в тому числі літературою на електронних носіях).

4.13. Самостійна робота студентів може також проводитись на базах практики в період проведення всіх видів навчальних та виробничих практик на підприємствах різного профілю міста та регіону.

5. Методичне забезпечення самостійної роботи

5.1. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичної літератури, передбаченої для вивчення конкретних навчальних дисциплін.

До навчально-методичного забезпечення належать:

– силабуси, навчальні, робочі початкові програми дисциплін, підручники та навчальні посібники, навчальні матеріали як у друкованому, так і в електронному вигляді;

– методичні рекомендації та посібники з організації самостійної роботи студентів;

– завдання для самостійної роботи студентів;

– методичні рекомендації до виконання лабораторних та практичних робіт тощо;

– тематика рефератів та доповідей;

– тематика курсових робіт та проектів і методичні рекомендації щодо їх виконання;

– тематика випускних кваліфікаційних робіт (проектів) та методичні рекомендації щодо їх виконання;

– зразки оформлення індивідуальних завдань, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни;

– питання до екзаменів та заліків;

– методичні рекомендації щодо написання та оформлення звітів про проходження практики.

5.2. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачити й засоби самоконтролю (тести, пакети комплексних контрольних робіт тощо).

5.3. Навчально-методична література повинна розроблятися з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, в ній має бути визначена система оцінювання результатів самостійної роботи студентів.

6. Організація самостійної роботи студентів

6.1. Методика організації самостійної роботи залежить від структури, характеру та особливостей дисципліни, що вивчається, обсягу годин, виділених на її вивчення, виду завдань для самостійної роботи, рівня підготовки студентів та умов навчальної діяльності.

6.2. Обсяг часу, який має бути витрачено студентом на самостійну роботу, розраховується як різниця між загальною кількістю годин, виділених на вивчення дисципліни, та кількістю аудиторних (контактних) годин, визначених навчальним планом.

6.3. При складанні плану самостійної роботи студентів, визначенні її змісту й обсягу, кафедра повинна враховувати збалансованість самостійної роботи з іншими видами навчальної роботи, щоб не перевищувати загальне тижневе навантаження студента.

6.4. Визначення змісту самостійної роботи студентів, форм та методів її організації покладається на кафедру.

Формування змісту самостійної роботи включає:

- визначення та обґрунтування необхідного переліку розділів, тем, питань, завдань, що виносяться на самостійну роботу студентів;

- визначення змісту та обсягу теоретичної навчальної інформації та практичних завдань з кожної теми, які виносяться на самостійну роботу студентів;

- відбір методів та форм самостійної роботи студентів відповідно до сучасних технологій навчання;

- визначення форм та методів контролю за самостійним виконанням студентами завдань;

- розробка критеріїв оцінювання результатів самостійної роботи студентів.

6.5. Студенти, які розпочинають вивчення дисципліни, на перших заняттях мають бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи з дисципліни, а саме про перелік і обсяг завдань, терміни їх виконання і особливості оцінювання, графік проведення консультацій, наявність методичних вказівок та індивідуальних завдань до самостійної роботи.

6.6. Критерії визначення навчальних матеріалів, які можуть бути запропоновані студентам для самостійного опрацювання:

- взаємозв'язок змісту навчального матеріалу для самостійної роботи з матеріалом, вивченим у процесі аудиторних занять;

- відповідність обсягу та рівня складності запропонованого навчального матеріалу реальним можливостям, рівню підготовленості студентів та часу, відведеному на самостійне вивчення даного матеріалу;

- змістовно-технологічний взаємозв'язок між формами та методами самостійного вивчення студентами навчального матеріалу, самоконтролю знань, з одного боку, та дидактичними вимогами до рівня засвоєння, засобами контролю та оцінювання набутих знань, з іншого.

6.7. На самостійне опрацювання студентів виносяться навчальні

матеріали:

- за рівнем складності доступні для самостійного вивчення;
- що розширюють, доповнюють, деталізують знання основ, викладених в базовому курсі;
- аналогічні вивченим, побудовані на принципах, вже розглянутих у попередніх темах;
- описові, фактологічні (наприклад, матеріали з історії науки);
- спрямовані на формування навичок та стійких знань (вправи, задачі, розрахунково-графічні роботи тощо);
- матеріали практичного спрямування, тобто такі, які ілюструють застосування загальних принципів, викладених в базовому курсі, в виробничих умовах.

Винесення тих чи інших тем навчального курсу на самостійне опрацювання студентів залежить від рівня методичного забезпечення дисципліни.

6.8. Планування самостійної роботи студентів на кафедрі.

Робочі навчальні програми дисциплін, які складаються викладачами і затверджуються належним чином, передбачають:

- визначення в кожній темі дисципліни питань, які виносяться на самостійну роботу студентів, з посиланням на основну та додаткову літературу;
- перелік рекомендованої навчальної та інструктивно-методичної літератури до практичних та семінарських занять;
- окремий розділ «Самостійна робота», в якому укладач має визначити мету та основні види можливих індивідуальних завдань (курскових робіт та проектів, рефератів, розрахунково-графічних робіт тощо), тематику (перелік тем та завдань) і вимоги до виконання та обсягу роботи (кількість графічного матеріалу, кількість сторінок пояснювальної записки та розрахунково-графічної роботи) із зазначенням кількості годин на самостійну роботу студентів;
- критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів.

При складанні індивідуального плану роботи викладача викладач планує серед інших видів роботи і розробку методичного забезпечення самостійної роботи студентів. Воно є складовою навчально-методичного комплексу дисципліни.

7. Керівництво самостійною роботою студента

7.1. Керівництво самостійною роботою студентів відбувається за рахунок загального бюджету часу, запланованого на аудиторну та позааудиторну роботу викладача відповідно до «Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв».

За рахунок часу, запланованого на аудиторну роботу викладачів, проводяться:

- консультації з навчальних дисциплін. Консультації протягом семестру (поточні) проводяться згідно з графіком кафедри, консультації перед контрольним заходом (екзамен) проводяться за графіком, складеним навчально-методичним відділом;

- керівництво і оцінювання результатів індивідуальних завдань, передбачених робочим навчальним планом, у студентів денної та заочної форми навчання, зокрема, курсових робіт (проектів);

- керівництво практикою студентів;

- керівництво підготовкою кваліфікаційних робіт певного освітнього ступеня;

- перевірка виконання завдань з самостійної роботи.

Інші види діяльності з організації та керівництва самостійної роботи студентів (розробка методичного забезпечення самостійної роботи, керівництво науковою роботою студентів, студентським науковим гуртком, факультативом, спеціальним семінаром тощо) відбуваються за рахунок загального бюджетного часу, запланованого на позааудиторну роботу викладача.

7.2. У навчальній та навчально-методичній літературі, яка розробляється викладачами кафедр для самостійної роботи студентів, містяться методичні рекомендації до вивчення дисципліни, питання до самоконтролю, порядок та приклади розв'язання типових задач тощо.

8. Система контролю самостійної роботи студентів

8.1. Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи студентів є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (освітньо-науковому) рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента.

8.2. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

8.3. Контроль самостійної роботи студентів здійснюється залежно від виду самостійної роботи і передбачає такі форми:

- тестування;

- контрольні та розрахунково-графічні роботи;

- контрольні питання після кожної лекції;

- співбесіда;

- захист курсових робіт і проектів;
- перевірка виконання індивідуальних завдань під час практики;
- ділові ігри та творчі наукові конференції;
- колоквіуми;
- завдання, що передбачають нестандартні рішення;
- звіти з виконання лабораторних та інших видів робіт;
- інші форми.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи мають бути враховані при підрахунку загального рейтингового балу студента з дисципліни.

9. Критерії оцінки результатів самостійної роботи студентів

У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються згідно з чинними шкалами оцінювання (вітчизняною та ЄКТС) викладачем відповідної дисципліни або комісією.

В.о. першого проректора з
науково-педагогічної роботи

Людмила СТЕПАНЕНКО